

La importància de crear projectes de desestigmatització seguint l'ODS 10 de l'agenda 2030: reduir les desigualtats

L'article 1 de la Carta dels Drets Fonamentals (Macke, 2007) de la Unió Europea estableix que la dignitat humana ha de ser respectada i preservada. Amb tot, això no sempre passa i sovint les persones que tenen dificultats, que són diferents o que pertanyen a grups vulnerables pateixen l'estigma de la societat per la seva edat, sexe, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió, situació econòmica o qualsevol altra circumstància. Tot context social i cultural ha de contribuir a la integració social de les persones sobre la base del respecte i el reconeixement dels seus drets, independentment del gènere o d'altres trets d'identitat. D'altra banda, la societat afavoreix massa sovint la generació de prejudicis negatius cap a diversos col·lectius. Les connotacions i el llenguatge utilitzat per referir-se a les persones, així com les polítiques socials desenvolupades en una comunitat, entre altres coses, poden contribuir a estigmatitzar les persones (Spagnolo et al., 2008).

L'estigma és un fenomen que es dona en molts contextos, també a la universitat, i especialment en persones amb dificultats. És el resultat d'una dinàmica social i es coneix com un procés d'etiquetatge, pèrdua d'estatus i discriminació, en què una persona és avaluada negativament perquè té un atribut que no és el de la comunitat (Angermeyer & Matschinger, 2005). L'estigma que experimenten aquestes persones pot tenir conseqüències negatives en tots els àmbits de la vida, com ara l'aprenentatge, el treball i la socialització, i esdevenir un obstacle perquè assolixin els seus objectius (Brouwers, 2020).

La pandèmia de covid-19 ha creat bretxes de desigualtat, i ha deixat alguns grups més vulnerables que altres en termes d'infecció, pronòstic i impacte econòmic. Els grups desafavorits que ja patien l'estigma abans de la pandèmia han estat encara més estigmatitzats durant la pandèmia.

Pel que fa a la comunitat LGTB, molts ja estaven en situació de pobresa i exclusió a causa de l'estigma, així com de la discriminació social i estructural a què s'enfronten en la societat. En l'actual situació de pandèmia, atesa la sobrecàrrega dels sistemes sanitaris, el tractament de les persones LGBTI es pot haver interromput o pot haver perdut prioritat. A més, molts joves LGBTI s'han vist confinats en entorns hostils amb familiars o convivents que no els donen suport, rebent violència i generant patiment psicològic, i moltes persones LGBT treballen en el sector informal i no tenen accés a baixes per malaltia pagades, indemnitzacions per atur i cobertura sanitària.

Quant a la violència contra les dones, també hi ha hagut proves que ha augmentat a causa de la covid-19. A més, diversos estudis han demostrat que les dones han patit més psicològicament durant la pandèmia que els homes (Bourgault et al., 2021; Ramos, 2020).

Les persones sense llar han estat menys capaces de protegir-se a si mateixes mitjançant el despreniment físic i les pràctiques d'higiene segures, cosa que augmenta la seva exposició al contagi. I també s'ha produït un augment clar de les persones sense llar que ha posat de manifest la dificultat d'accés a un habitatge digne i ha revelat l'especial fragilitat d'aquestes persones i la importància de l'espai protector de la llar.

La pandèmia també ha afectat la xenofòbia i ha posat de manifest les vulnerabilitats a què s'enfronten els grups més marginats i desafavorits. Fins i tot als països més rics, les minories ètniques, religioses i racials pateixen pitjors conseqüències que la resta de la societat.

Així doncs, innumbrables grups desafavorits han exposat les seves vulnerabilitats i han augmentat la seva vulnerabilitat durant la pandèmia. Per tant, és important augmentar les mesures de protecció per a aquests grups i deixar d'estigmatitzar-los.

Per això, a causa de l'estigmatització patida pels col·lectius més vulnerables durant la covid-19 i alineat amb l'ODS 10 de l'agenda 2030 (Nacions Unides, 2015), és important crear projectes per reduir els efectes de les desigualtats. Cal millorar i promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones, independentment de l'edat, gènere, discapacitat, raça, ètnia, origen, religió, situació econòmica o qualsevol altra circumstància. D'altra banda, garantir la igualtat d'oportunitats i reduir la desigualtat de resultats, fins i tot si això requereix l'eliminació de lleis, polítiques i pràctiques discriminatòries per establir lleis, polítiques i mesures aptes en aquest sentit. És, per tant, important crear i donar suport a projectes que vagin en aquesta línia, per trencar amb les desigualtats que ja existien i que la pandèmia ha deixat més al descobert.

Naiara Ozamiz Etxebarria
Professora de la Facultat d'Educació
Universitat del País Basc

Maitane Picaza Gorrotxategi
Docent i investigadora
Facultat d'Educació
Universitat del País Basc